

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

یونس نگاه
۱۰ می ۲۰۲۳

یونس نگاه

بیماری مظلومیت فروشی

مردم ما از زمانی که در اواخر قرن نوزدهم در اثر رقابت‌های بین‌المللی در این جغرافیا به بند کشیده شدند، تجارت و سفر، دادوستد فرهنگی و سیاسی با مناطق مجاور بسیار کاهش یافت و در واقع قطع شد، گرفتار آفت وابستگی به کمک‌های جهانی گردیدند. از همان زمان، بریتانیای کبیر که دور ساکنان این سرزمین انواع دیوار نظامی و سیاسی کشیده و به رسم دوستی به شاهان مستمری تعیین کرده بود، هر سال امیران «مستقل» افغانستان چشم‌پراه محموله‌های جنسی و مالی از هند به سر می‌بردند. تصاحب کمک‌ها، چانه‌زنی برای افزایش رقم مساعدت‌ها و انحصار آنچه از هند می‌آمد، انرژی بسیاری از مسؤلان و قدرت‌مندان کشور را می‌گرفت. آن وابستگی به سراسر جامعه سرایت کرد. مردمی که قرن‌ها همیشه بدون کمک خارجیان زیسته بودند و از راه تجارت، زراعت، حرفه و دادوستدهای متقابل با ساکنان منطقه نه تنها شکم خود را سیر کرده بودند، بلکه با مازاد تولیدات خود دربار‌های قدرت‌مندان، آرامش هنرمندان و ادیبان بسیاری را فراهم ساخته بودند، به جماعت نیازمند تنزیل یافتند. مدنیت‌های مشهور در دو سوی هندوکش، سیستان و هرات بدون شک با گدائی و گرفتن مستمری شکل نگرفته بودند. مردم این سرزمین به تجارت، پیشه‌وری، زراعت، هنر، علوم و ادبیات از دیگر ساکنان منطقه تفاوت چندانی نداشتند.

زندان جغرافیائی که در قرن نوزدهم برای مردم ما خطکشی شد، با خود وابستگی سیاسی، گدائی رسمی و گرسنگی جمعی را نیز آورد. از آن پس ادبیات گدامنشانه و مظلومیت‌فروشی در سیاست کشور ریشه گرفت و متأسفانه در نیم قرن اخیر رونق فاجعه‌بارتر یافت. اکنون جلب حمایت صندوق‌های کمک‌رسانی، مهم‌ترین مأموریت طالب، ملا، تحصیل‌کرده و سیاست‌مدار شده است. این فرهنگ به روابط اجتماعی و رفتارهای جمعی ما نیز آسیب زده است. در رسانه‌ها اشک‌فروشی، مبادله آه و مظلوم‌نمائی عادی شده است. بسیاری آدم‌های به‌ظاهر دانش‌آموخته‌ای که وقتی در اثر تحولات سیاسی مقام و معاش خود را از دست می‌دهند، به جای آن‌که کمر به کار دیگری ببندند، منتظر «حمایت» می‌مانند. تعدادی اگر به کار پیدی و روزمزدی روی آورند، به جای آن‌که به آبله‌های دست خود افتخار کنند و بگویند که

یاد دارند چگونه پستی و بلندی‌های زندگی را مدیریت نمایند، آه و ناله سر می‌دهند، جهان را متهم به بی‌توجهی می‌کنند و از «سرنوشت تلخ» می‌نالند.

برخی نهادهای خارجی نیز از مظلومیت و وابستگی اقتصادی مردم ما تجارت ساخته‌اند. گاه برای رونق تجارت کمک‌رسانی، با ارقام و اسناد بازی می‌کنند، آفت‌ها و مشکلات را بزرگتر جلوه می‌دهند و مردم افغانستان را بی‌پناه‌تر و بی‌عرضه‌تر. در گزارش‌های کمک‌رسانی، وضعیت چنان تصویر می‌شود که گویا در کل افغانستان بندرت می‌توان درخت مثمر، دهقان آبله‌دست و کارگر کمربسته یافت. گویا چشمه‌ها همه خشکیده، درخت‌ها همه از ثمر افتاده و کارگران نیز جز چشم‌به‌راهی به حمایت‌های جهانی مشغولیت دیگری ندارند. ما نیز از بس کمک گرفته‌ایم، با پول خارجی جهاد کرده، با پول خارجی انقلاب نموده و با پول خارجی حج و سفر رفته‌ایم، دیگر کمک گرفتن را عار نمی‌دانیم، بلکه اگر روزی بتوانیم پروپوزلی بنویسیم و کمپینی انجام دهیم که چند میلیون دالر کمک به دست خود ما یا به دسترخوان هموطنان بیاید، در پست خود نمی‌گنجیم و تصور می‌کنیم که مأموریت ملی و اخلاقی خود را به بهترین روش ممکن انجام داده‌ایم. تعدادی از ما وقتی واسطه توزیع کمک‌ها می‌شویم، با تفاخر عکس و ویدیو می‌گیریم و ادعا می‌کنیم که مشغول بهترین کاریم، مردم باید به ما آفرین بگویند و خداوند در آخرت جای ویژه‌ای به ما اختصاص دهد.

این مظلومیت و گرسنگی‌فروشی اگرچه حاصل وضعیت تحمیلی جغرافیائی و سیاسی است، اما سرنوشت محتوم ما نیست و می‌توان پایانش داد. برای نجات از این وضعیت، باید به هم‌دیگر گوش‌زد کنیم که مظلومیت خریدار پروژه‌ئی دارد و می‌تواند کسانی از ما را نیز تاجر انجوائی یا سیاسی بسازد، اما راه نجات نیست. مظلوم‌نمائی، لابه و مددطلبی بیماری اجتماعی و سیاسی بسیار دردناک است. باید آن را مداوا کنیم.